

Uppreistur móti vánaligum leiðarum

Vit prenta her røðuna Inger Hansen helt 1. mai í Fuglafirði.

Fyri 200 árum síðan, í 1789, vóru í Fraklandi fólk, sum gjørdi uppreistur móti vánaligum leiðarum og órímligari samfelagsskipan. Tað var franska kóllveltingin, sum fekk stóran týðning í øðrum londum við.

Hundrað ár seinni, í 1889, varð samtykt á altjóða ráðstevnu, at 1. mai skuldi vera mótmælisdagurin hjá arbeidarum.

Hugtøkini demokrati og mannarættindin hava hugtikið fleiri og fleiri fólk, ikki minst í Europa. Seinasta ár var kóllvelting í Eystureuropa, ímóti kommunismu, ímóti vánaligum leiðarum og fyri demorakti. Í fleiri av teimum londunum vilja tey hava eina skipan sum í Norðurlondum, har samfelagsskipanin byggir á demokrati, pluralismu, marknaðarbúskap og sosiala vælferð.

HVØR HEVUR ABYRGDINA HER?

Hvussu sær so út hjá okkum? Hava vit ikki eisini demokrati og sosiala vælferð? Jú, í ein ávísan mun. Men hvussu er ikki okkara samfelag stýrt tey seinastu 15 árin? Løgtingið hevur samtykt lógir, sum hava oyst millión eftir millión úr landskassanum. Vinnulivið er í ónskriligari støðu og gongur illa, og landið er í sori búskaparliga. Eftir míni hugsan hava allir flokkar verið við til at gjørt hesar lógir, sum hava ført landið í óføri, og allir politikarar, sum vit hava valt og havt álit á, hava sviðið fólk. Ferð eftir ferð hava teir sagt ósatt

fyri okkum, um hvussu væl stóð til, og øll vistu, at tað var ósatt. So illa hava teir umsið tað, teir fingi litið up í hendur, at teir áttu at verið revsaðir fyri tað.

Men vit hava øll ábyrgdina av tí, sum hent er. Vit kundu sagt okkara hugsan fyri 8-10 árum síðan, tá vit sóu, hvønn veg tað bar, tá bygd vórðu stór og prýðilig skip til ovurfriskskap, tá berghol vórðu gjørd fyri fleiri milliónir, tá pengar vórðu tveittir burtur til ferðir og mangt annað. Og valdu vit ikki júst tey somu fólkini inn aftur? Jú, vit hava meðábyrgd av skeivu gongdini.

NEYÐUGT AT FÁA SUNT VINNULIV

Tað sær svart út, og eg beri mest ótta fyri framtíðini hjá børnunum og teimum ungu. Landsstýrið lænir og heldur fram við at læna úr útláningum, og tað verða tey ungu, sum skulu gjalda skuldina. Hvussu skulu tey klára hús og heim, ikki minst um tey einki gott arbeiði fáa? Tí arbeiði er treytin fyri at vit kunnu fáa

fyritøkur, sum beraseg, sum verða ríknar við idni og dugnaskapi úttan stuðul frá tí almenna. Og neyðugt er at hava sunt vinnuliv, um vit skulu varðveita almanna-verkið. Framleiðslan skal kunnast klára útreiðslurnar til vælferðarsamfelagið.

NAKAÐ GERAST FYRI TEY UNGU

Hvussu er støðan hjá teimum stóru børnunum? Longu nú eru tað fleiri foreldur, sum hvørki vita út ella inn, tí børn teirra í 10. flokki kunnast ikki sleppa í læru nakrastaðni og fáa heldur

einki arbeiði. Støðan viðvíkjandi hesum ungu er so álvarslig, at eg heiti á myndugleikarnar um at gera okkurt í stundini. Setið eina skjótt og væl arbeiðandi nevnd! Tí dómis kundi verið álagt øllum fyritøkum í landinum at tikið ein ella fleiri lærlingar, kanska fyri lægri løn, og so givið teimum ungu skattafrælsi í lærutíðini. Vit kundu havt framleiðsluskúlar, t.d. í Klaksvík í sambandi við tekniska skúlan og húsnáðsskúlan. Har eru góðir lærarar og góð holi, id unnu nýstast. Ungdómnumm má tryggjast arbeiði, tí annars kann tað ganga sum í Onglandi og í Danmark: drykkjuskapur og rúsevnisnýtsla, kriminalitetur, vonloysi og fleiri sjálmorð. Eg endurtaki, at nakað má gerast nú, ikki um fimm ella tíggju ár. Betri ungdomur enn í Føroyum finst onganstaðni, og vit hava ikki ráð til at missa hann. Tað eru jú tey ungu, sum skulu føra samfelagið víðari.

DEMOKRATI SKAL BYRJA Í SKULANUM

Hvat kunnu vit gera fyri at fáa alt betri? Fyrst av øllum, haldi eg, vit mugu velja fleiri dugnaligar kvinnur í løgtingið og í bygdarráðini. Hygg til dømis eftir Noregi og Svøríki. Har víða tey evnini hjá kvinnunum. Tað eiga vit eisini at gera.

Harnæst kundu vit lagt fyri við at lært børnini eitt sindur um at virka í einum demokratisum samfelag. Í endamálsorðingini hjá fólkaskúlanum stendur m.a. - at skúlin skal venja børnini til sjálvstøðuga meting og støðutakan og til at royna teirra hugflog, og skúlin

skal fyrireika børnini til at liva við í og vera við til at taka avgerðir undir felags ábyrgd í einm fólkaræðsligum samfelag.

Tað er neyðugt, um vit skulu fáa eitt betri samfelag, at børnini læra at verða við til at taka avgerðir og átka sær meðábyrgd, og at arbeiði verður tilvitandi við at uppala til demokrati. Tey skulu læra at at hugsa og seta spurningar og gerast metingar, áðrenn tey taka stóðu. Tey mugu eisini læra at ansa eftir, hvørji tey velja til leiðarar. Í hesum sambandinum loyvi eg mær at endurgeva úr lestrabókini hjá Jákup Dahl:

Har sum einki stýri er, har kemur einki í lag. Vit í okkara tíð hava sæð serliga nógv dømi um hetta, at einstakir verða hífðar og høvdingar, meðan fjøldimar mega lúta og fylgja.

Tað eru bæði góðir og ringir hífðar.

Fyri tað at ræði skal til, og mangir eru hífðar, harfyri skulu vit ikki geva okkum inn undir hvønn sum helst og ikki lata hvønn sum helst vera hífð okkara.

Mangir bjóða sær til og vilja vea hífðar, men duga ikki at vera tað.

Mangir bjóða sær til, men gera tað av fólkskum huga, har er svik uppi í.

Eg fari at enda við einum orði úr sálma 343, sum er haldi vera so vakran, og sum vit trenigja til:

O, faðir góði, signing gev,
Tí annars batir ei miðt strev,
Eg ongan frama fái,
Um dagsverk: miðt skal
eydnast mær,
Eg studing fáa má frá sær.

Við hesum orðum ynski eg tykkum góðan byrð framyvir

Inger Hansen

Mangla tygum nýggj tól, so hava vit tey:

Eftir avtalu sýna vit fegnir fram okkara stóra og góða úrval í framsýningarhølum okkara Millum Gilja 28.

Kassatól	frá	4.200,00
Roknimaskinur	frá	820,00
Skrivimaskinur	frá	2.460,00
Kopimaskinur	frá	8.995,00
Telefax	frá	7.400,00
Faxomat	kr.	2.190,00
Tlf. svararar	frá	1.180,00
Telefonir	frá	445,00
Far-teldur v/ HD	frá	16.320,00
Teldur 80286	frá	9.495,00
Laserprintari	frá	13.400,00
Harddiskur (HD)	frá	3.200,00
Diskettudrev	frá	880,00
Kopi pappír (ein kassi)	kr.	269,00
EDV pappír (ein kassi)	kr.	335,00

BRÚKT TÓL:

Kopimaskinur	frá	6.000,00
Telefax	frá	3.100,00
Teldur	frá	10.000,00

Annars ringið vinarligast

P/f KONTORGROSSISTEN FØROYAR

Tlf. 19795 - Fax. 19785

MAMMUPLATTURIN

1990

er komin í

Føroyabók

Tlf. 55522 - 86522

Vit gera gamla gólvið sum nýtt

- * Slipa, reinsa, avsýra, lakkera, acrylonbehandling, lút-behandling o.a.
- * Træ, tundur, linoleum, flisar o.a.
- * Gólv, trappur, møblar o.a.
- * Bindandi tilbod og vegleiðing verður givin.
- * Vá koma um alt landið.

Gólvætænastan

Tlf. 18875-19890

Haldið sosialin